

علوم و فنون ادبی

- ۱- گزینه «۴» - فقط توضیح گزینه «۴» درست است. بررسی سایر گزینه‌ها:
گزینه «۱»: کلیله و دمنه را ملاحسین واعظ کاشفی بازنویسی کرد و آن را انوار سهیلی نامید.
گزینه «۲»: نثر فنی در قرن هفتم کم‌کم ضعیف شد و در قرن هشتم با سیطره تیموریان بر ایران از میان رفت.
گزینه «۳»: هر دو اثر محاکمة اللغتين از امیرعلی شیرنویایی و با برنامه از ظهیرالدین بابر به زبان ترکی هستند.
(مژده‌عنبران) (پایه یازدهم - درس چهارم - سبک‌شناسی)
- ۲- گزینه «۲» - این گزینه به درستی متن صورت سوال را کامل می‌کند. (مژده‌عنبران) (پایه یازدهم - درس اول - تاریخ ادبیات)
- ۳- گزینه «۱» - پرهیز از زهد ریایی از ویژگی‌های فکری و کاسته شدن لغات اصیل فارسی از ویژگی‌های زبانی شعر سبک عراقی است.
(مژده‌عنبران) (پایه یازدهم - درس چهارم - سبک عراقی)
- ۴- گزینه «۳» - این بیت در سبک خراسانی سروده شده چون در آن ستایش عقل مشاهده می‌شود. اما سایر ابیات در سبک عراقی سروده شده‌اند.
گزینه «۱»: اعتقاد به قضا و قدر / گزینه «۲»: توجه به صفا و پالایش درون / گزینه «۴»: بی‌اعتباری دنیا (هر سه مورد از ویژگی‌های فکری شعر سبک عراقی است). (مژده‌عنبران) (پایه یازدهم - درس چهارم - سبک عراقی)
- ۵- گزینه «۱» - نثر دوره هفتم به دو جریان گرایش پیدا کرد: ساده نویسی در آثاری مثل طبقات ناصری و مرصادالعباد، و دیگر پیچیده نویسی با محتوای عمدتاً تاریخ حاکمان وقت مانند تاریخ وصاف و تاریخ جهانگشای جوینی. (مژده‌عنبران) (پایه یازدهم - درس اول - تاریخ ادبیات)
- ۶- گزینه «۲» - جامی کتاب نفات الانس خود را به شیوه تذکره الاولیای عطار در بیان حقایق عرفانی نوشته است. بررسی سایر آثار:
گزینه «۱»: تذکره دولت‌شاه: شرح احوال بیش از صد تن از شاعران ایرانی / المعجم: در علم عروض، قافیه، بدیع و نقد شعر.
گزینه «۳»: جهانگشای جوینی: در تاریخ مغول، تاریخ خوارزمشاهیان، فتح قلعه‌های اسماعیلیه و... / لمعات: در سیر و سلوک عارفانه
گزینه «۴»: مرصاد العباد: در بیان سلوک دین و تربیت نفس انسانی / جامع التواریخ: در تاریخ است. (مژده‌عنبران) (پایه یازدهم - درس اول - سبک عراقی)
- ۷- گزینه «۴» - متن صورت سؤال درباره حافظ، شاعر قرن هشتم است. (مژده‌عنبران) (پایه یازدهم - درس اول - تاریخ ادبیات)
- ۸- گزینه «۴» - دولت‌شاه سمرقندی تذکره خود را به تشویق امیرعلی شیرنویایی نوشته است. این کتاب شرح احوال بیش از صد تن از شاعران ایرانی از آغاز تا زمان مؤلف است. (مژده‌عنبران) (پایه یازدهم - درس اول - تاریخ ادبیات)
- ۹- گزینه «۴» - وحشی بافقی از شاعران قرن دهم است که سبک شعرش حد واسط سبک دوره عراقی و هندی است و واقع‌گرایی شاخصه اصلی شعر اوست است. (مژده‌عنبران) (پایه یازدهم - درس هفتم - تاریخ ادبیات)
- ۱۰- گزینه «۳» - القاب ذکر شده به ترتیب متعلق به شعرای گزینه «۳» است. (مژده‌عنبران) (پایه یازدهم - درس هفتم - تاریخ ادبیات)
- ۱۱- گزینه «۱» - آثار ذکر شده در گزینه‌ها در موضوعات زیر است:
تذکره شاه طهماسب از شاه طهماسب صفوی و عالم‌آرای عباسی از اسکندر بیک ترکمان در تاریخ / عین الحیات از علی بن حسین واعظ کاشفی در عرفان / مجالس المؤمنین از قاضی نورالله شوشتری در زندگی‌نامه / جامع عباسی از شیخ بهایی در فقه.
(مژده‌عنبران) (پایه یازدهم - درس دهم - سبک هندی)
- ۱۲- گزینه «۳» - در سبک هندی دایره‌واژگان شعر گسترش یافت و بسیاری از لغات ادبی قدیم از صحنه شعر رخت برپست.
(مژده‌عنبران) (پایه یازدهم - درس دهم - سبک هندی)
- ۱۳- گزینه «۱» - فقط در بیت اول، ایهام وجود دارد: «درست است» ایهام دارد: (۱) گفتم که دل ما را شکستی؟ گفت: بلی، این حرف تو درست است و شکستم. (۲) گفتم که دل ما را شکستی؟ گفت خیر، نشکستم؛ دل شما درست و سالم است. (مژده‌عنبران) (پایه دوازدهم - درس نهم - آرایه ادبی)
- ۱۴- گزینه «۳» - در این بیت ایهام به کار نرفته است. بررسی سایر ابیات:
گزینه «۱»: پریشانی ایهام دارد: (۱) هم به زلف برمی‌گردد (زلف پریشان) (۲) هم به دل برمی‌گردد (دل پریشان)
گزینه «۲»: پرده عشاق: (۱) اصطلاح موسیقایی (۲) پارچه آویخته
گزینه «۴»: هوا: به معنی عشق یا آرزو (۲) به معنی جو و هوای تنفسی / هم‌چنین در واژه «معلق» ایهام وجود دارد:
(۱) وابسته و دل‌بسته (۲) آویزان (مژده‌عنبران) (پایه دوازدهم - درس نهم - آرایه ادبی)
- ۱۵- گزینه «۳» - در این بیت ایهام تناسب وجود ندارد. بررسی سایر ابیات:
گزینه «۱»: «راست» در بیت به معنی درست و کاملاً است. اما معنای وصفی آن (قامت راست بلند) با سرو تناسب دارد.
گزینه «۲»: «مهر» در بیت به معنی عشق و دوستی است اما در معنی «خورشید» با واژه‌های خورشید، ماه و ستاره تناسب دارد.
گزینه «۴»: در بیت «شیرین» به معنی ضد تلخ و «شکر» در معنای معمول خود به کار رفته‌اند اما این دو واژه با یکدیگر ایهام تناسب ساخته‌اند چون هر دو به معشوقه‌های خسرو پرویز (شکر و شیرین) اشاره دارند. (مژده‌عنبران) (پایه دوازدهم - درس نهم - آرایه ادبی)

۱۶- گزینه «۴» - در مصراع اول «دوش» به معنی «دیشب» است. اما در معنای دیگر آن یعنی «کتف» با کمر تناسب دارد و ایهام تناسب ساخته است. در مصراع دوم «دوش» ایهام دارد. (۱) دیشب (امشب اندازه آن از دیشب خواهد گذشت). (۲) کتف (امشب اندازه آن حتی از کتف هم عبور خواهد کرد) بررسی سایر ابیات:

گزینه «۱»: روی ایهام تناسب دارد: (۱) در بیت به معنی چهره (۲) در معنی نوعی فلز با سیمین تناسب دارد.

گزینه «۲»: در این بیت آرایه‌های مورد نظر وجود ندارد.

گزینه «۳»: ایهام ندارد. / ایهام تناسب «صبر» در بیت به معنی شکیبایی است ولی در معنای دیگر آن یعنی گیاهی تلخ با درخت و بیخ تناسب دارد. (مژده‌عنبران) (پایه دوازدهم - درس نهم - آرایه ادبی)

۱۷- گزینه «۲» - واژه «شیرین» در این بیت به معنی ضد تلخ (مزه) است اما در معنای معشوقه خسرو پرویز و فرهاد، با فرهاد ایهام تناسب دارد.

نکته: در گزینه «۴» «سخن گفتن شیرین» ایهام دارد: (۱) به معنی سخن خوش و دلپذیر (۲) به معنی سخن گفتن شیرین، معشوق فرهاد. (مژده‌عنبران) (پایه دوازدهم - درس نهم - آرایه ادبی)

۱۸- گزینه «۴» - در این بیت اغراق وجود ندارد. بررسی سایر ابیات:

گزینه «۱»: اغراق در نزاکت و لطافت و نازکی معشوق تا جایی که از روی پای معشوق، نقش قالی را می‌توان دید.

گزینه «۲»: اغراق در لطافت معشوق که حتی آواز در درون گلوی او، دیده می‌شود.

گزینه «۳»: اغراق در فضل ممدوح که حتی با تر کردن انگشتان در دریا، نمی‌توان صفحه‌هایی را که فضل ممدوح در آن شرح داده شده است شمرد. (مژده‌عنبران) (پایه دوازدهم - درس نهم - آرایه ادبی)

۱۹- گزینه «۱» - در مصراع اول این بیت هر دو اختیار وزنی وجود دارد:

آ	مَد	دو	ش	مَه	ک	تا	سَج	د	بَ	رَد	ب	پی	ش	ت
-	/	-	U	-	U	-	-	U	U	-	U	-	U	/
غی	رَ	تِ	ش	قا	ن	ت	نَع	ر	زَ	نان	ک	رو	م	یا
-	U	U	U	-	U	-	-	U	U	-	U	-	U	-
		مفاعِلن		مفاعِلن				مفاعِلن		مفاعِلن		مفاعِلن		

هجای دوم مصراع اول بلند است و باید تبدیل به دو هجای کوتاه شود: (مَد = ل ل) همچنین پایان مصراع اول بلند حساب شده و پایان نیم مصراع در مصراع دوم (عاشقان تو) نیز بلند حساب شده است چون وزن همسان دولختی است. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»:

آ	گر	ت	بَر	ف	ک	نی	در	م	یا	ن	شَه	ر	ن	قَاب
ه	زا	ر	مُو	م	ن	مُخ	لِص	د	رَف	ک	نی	ب	ع	قَاب
U	-	U	-	U	U	-	-	U	-	U	-	U	U	-
		مفاعِلن		فعلاتِن		مفاعِلن		مفاعِلن		مفاعِلن		فعلاتِن		

گزینه «۳»:

ن	ظَر	با	نی	ک	وان	رَس	می	ست	مَع	هود
ن	این	پد	عَت	م	نا	وَر	دَم	ب	عا	لم
U	-	-	-	U	-	-	-	U	U	-
		مفاعِلن		مفاعِلن		مفاعِلن		مفاعِلن		مفاعِلن

گزینه «۴»:

ب	دا	ر	یک	ن	ف	سی	قا	ئ	دین	ز	ما	م	ج	مال
ک	دی	د	سی	ر	ن	می	گر	د	دز	ن	ظَر	ب	ج	مال
U	-	U	-	U	U	-	-	U	-	U	-	U	U	-
		مفاعِلن		فعلاتِن		مفاعِلن		مفاعِلن		مفاعِلن		فعلن		

(مژده‌عنبران) (پایه دوازدهم - درس هشتم - اختیارات شاعری (۲))

۲۰- گزینه «۳» - در این بیت، دو ابدال وجود دارد:

گُف	تْ	گْ	دُش	ت	او	زِ	مَنْ	لی	ک	ز	ذو	قِ	آن	سُ	خُن
-	U	U	-	U	-	U	-	-	U	U	-	U	-	U	-
صیح	حت	یا	ف	تین	دِ	کَم	یا	رب	تش	دَ	هی	جَ	زا	-	-
-	UU	-	U	-	U	-	-	UU	-	U	-	U	-	U	-
	مفتعلن		مفاعِلن		مفاعِلن		مفتعلن		مفاعِلن		مفاعِلن		مفاعِلن		

در مصراع دوم هجای دوم «حَت» بلند است اما هجای معادل آن در مصراع اول یعنی «تْ / گْ» هر دو کوتاه هستند همچنین در مصراع دوم، هجای نهم «رب» بلند است اما هجای معادل آن در مصراع اول یعنی «ک / ز» کوتاه هستند پس باید به دو هجای کوتاه تبدیل شوند.

(مژده‌عبران) (پایه دوازدهم - درس هشتم - اختیارات شاعری (۲))

۲۱- گزینه «۴» - در این بیت اختیار شاعری قلب به کار نرفته است:

هر	کِ	با	شا	هـ	دِ	گل	رو	ی	ب	خَل	وَت	بِ	نِ	نشست
-	U	-	-	U	-	-	-	U	U	-	-	U	U	-
	فاعلاتن		فاعلاتن		فاعلاتن		فاعلاتن		فاعلاتن		فاعلاتن		فاعلاتن	
نَ	تْ	وا	ند	زِ	سَ	رِ	را	هـ	مَ	لا	مَت	بر	خاست	-
U	U	-	-	U	U	U	U	U	U	-	-	UU	-	-

۱) فاعلاتن (کاربرد فاعلاتن به جای فاعلاتن) ۲) ابدال در رکن آخر مصراع دوم ۳) بلند بودن پایان مصراع‌ها (هر دو هجا در پایان مصراع‌ها کشیده است).

(مژده‌عبران) (پایه دوازدهم - درس هشتم - اختیارات شاعری (۲))

۲۲- گزینه «۲» - تقطیع بیت بدین صورت است:

بَر	دِ	لِ	خا	قا	نِ	یَ	گر	دا	غِ	جَ	فا	نَ	هی	چَ	شُد
-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	U	-	U	-
او	ز	سَ	گا	ن	کی	ست	خُد	تا	بَ	رَ	دَت	بِ	دا	وَ	ری
-	U	U	-	U	-	U	-	-	U	U	-	U	-	U	-
	مفتعلن		مفاعِلن		مفاعِلن		مفاعِلن		مفتعلن		مفاعِلن		مفاعِلن		مفاعِلن

بررسی سایر گزینه‌ها: گزینه «۱»:

ز	خا	قا	نِ	بین	مَنْ	طِ	قُط	طی	ر	بش	نو
U	U	-	U	U	-	U	-	-	U	-	-
	فعولن		فعولن		فعولن		فعولن		فعولن		فعولن

گزینه «۳»:

خا	قا	نِ	یَ	زان	گه	کِ	خَ	بَر	یا	فت	ز	عِش	قت
-	U	-	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-
	مفعول		مفاعیل		مفاعیل		مفاعیل		مفاعیل		مفاعیل		مفاعیل

گزینه «۴»:

تا	دِ	لِ	خا	قا	نِ	یس	تَز	تو	هـ	می	نگ	ذَ	رَد
-	U	U	-	-	U	-	U	U	U	-	-	U	-
	مفتعلن		فاعِلن		فاعِلن		مفتعلن		مفتعلن		فاعِلن		فاعِلن

(مژده‌عبران) (پایه دوازدهم - درس هشتم - اختیارات شاعری (۲))

- ۲۳- گزینه «۲» - معنی درست واژه‌ها: سنان: سر نیزه / هژیر: شیر درنده، پهلوان / دیجور: تاریک و سیاه / ضلال: گمراه شدن (ضلال: آب صاف و گوارا) (مژده‌عنبران) (پایه دوازدهم - درس هشتم و نهم - املا)
- ۲۴- گزینه «۲» - مفهوم مشترک هر دو بیت، بی‌اعتباری دنیا و زود گذر بودن زمان است. بررسی سایر ابیات: گزینه «۱»: عاشق به وصال معشوق نرسیده است. گزینه «۳»: امید به سامان یافتن امور
- گزینه «۴»: ترک کردن و نادیده انگاشتن دو عالم (مژده‌عنبران) (پایه یازدهم - درس هفتم - معنی و مفهوم)
- ۲۵- گزینه «۴» - مفهوم ابیات «ب» و «د» عدم توجه به شاعر یا عاشق است. بررسی سایر ابیات: الف) عاشق از هیچ چیز پروایی ندارد. ج) توصیه به دل نبستن به تعلقات دنیوی (مژده‌عنبران) (پایه یازدهم - درس دهم - معنی و مفهوم)